

Kasım 2019

BÜGEM GENEL MÜDÜRÜ AKTAŞ'TAN PROGEN TOHUMA ZİYARET

Bitkisel Üretim Genel Müdürü Sayın Fuat Fikret Aktaş 27 Kasım 2019 tarihinde ProGen Tohumu ziyaret etti. Hatay İl Tarım ve Orman Müdürü Ergün Çolakoğlu'nun da katıldığı ziyaret esnasında, ülkemiz için stratejik öneme sahip, arz açığı olan, insan ve hayvan beslenmesinde önemli yer tutan soya başta olmak üzere pamuk, buğday, arpa tarımı ve tohumculuğuyla ilgili üretim süreçleri, kalite yönetimi, üretim maliyetleri, destekleme politikaları ve verimlilik konuları üzerinde detaylı değerlendirme toplantısı düzenlendi. ProGen Yönetim Kurulu Başkanı Ali Özbuğday, yürütülen projeler ve yeni tesisler hakkında bilgiler verdi. ProGen Genel Koordinatörü Prof. Dr. Cafer Mart'ın, "Sektörde Son Durum ve Niçin Soya" konulu sunumundan sonra Genel Müdür laboratuvar ve tesislerde incelemelerde bulundu.

HATAY MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜNDEN PROGEN TOHUMA ZİYARET

Hatay Milli Eğitim Müdürü Sayın Kemal Karahan 14 Kasım 2019 tarihinde ProGen Tohumu ziyaret etti. ProGen Tohum üretim tesisleri ve laboratuvarlarının gezildiği ziyarette, ProGen Tohumun faaliyetleri hakkında detaylı bilgiler verildi. ProGen Tohum Genel Müdürü Aykut Özbuğday, daha bilinçli bireyler yetiştirmek ve gelecek nesillere sağlıklı, daha yaşanabilir bir dünya bırakmak için tarımın önemi ve tarımda sürdürülebilirliği sağlamak adına sektör paydaşlarının rolünden söz etti. Milli Eğitim Müdürünün ziyaretinde ilimiz genelinde öğrencilerimize tohumculuk konusunda bilgi aktarımı ve proje işbirlikleri konusunda uygulamaya konulabilecek hususlar görüşüldü.

ADANA'DA TARIM VE GELECEĞİ ÇALIŞTAYI

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Adana Şubesi tarafından 13 Kasım 2019'da "Adana'da Tarım ve Geleceği Çalıştayı" düzenlendi. Adana ve bölge tarımının geleceğine ışık tutmayı hedefleyen çalıştaya, Adana Valisi Mahmut Demirtaş, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Genel Başkanı Özden Güngör, Seyhan Belediye Başkanı Akif Kemal Akay, Sarıçam Belediye Başkanı Bilal Uludağ, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bülent Torun, Tarım ve Orman İl Müdür Vekili Gürkan Yaşar, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, ziraat mühendisleri ve çok sayıda çiftçi katıldı. ProGen Tohum Genel Koordinatörü Prof. Dr. Cafer Mart'ın Endüstri Bitkileri Grubu moderatörü olarak yer aldığı çalıştayda, Adana ilinde tarım deseni içerisinde yer alan ürünlerin mevcut potansiyeli, bu ürünlerin Adana ve ülke ekonomisindeki yeri, üretimlerinde yaşanan sorunlar, potansiyellerinin artırılması için yapılması gerekenler gruplarca rapor haline getirildi. Toplantı sonunda gruplarca oluşturulan raporlar moderatörler tarafından gerçekleştirilen sunumlarla katılımcılara özet halinde açıklandı.

BOLU'DA SOYA TARLA GÜNÜ

16 Ekim 2019 tarihinde Bolu'da İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından "Alternatif ürün projesi" kapsamında organize edilen tarla günü, ProGen Tohum soya çeşitlerinden Asya ve Bravo tarlarında gerçekleşti. Bolu İl Tarım ve Orman Müdürü Murat Bolu, IBU Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Vahdettin Çiftçi, Bolu Ziraat Odası Başkanı Hakkı Fidan ve ProGen Tohum Genel Koordinatörü Prof. Dr. Cafer Mart'ın konuşmacı olarak katıldığı tarla gününe, Bolu'da faaliyet gösteren tavuk işletmeleri temsilcileri, üreticiler ve teknik elemanlar katıldı. Dr. Mart tarafından soya yetiştirme teknikleri konusunda bilgilerin verildiği etkinlikte ProGen soya çeşitlerinden Asya, Bravo ve Sonya çeşitleri hakkında detaylı bilgiler verildi.

DOĞUŞ KOLEJİ PROGEN TOHUM ZİYARETİ

Antakya Doğuş Koleji öğrencileri 11 Kasım 2019 tarihinde ProGen Tohumu ziyaret etti. Öğrencilere, tarımsal faaliyet içerisinde tohumun önemi, Türkiye'de tohumculuğun genel durumu ve Türk Tohumculuğu içerisinde ProGen Tohumun yeri hakkında bilgilendirmeler yapıldı. ProGen Tohumun yerli bir firma olduğu, geliştirdiği çeşitlerle tohumda dışa bağımlılığımızı azalttığı, bu yönüyle ülke ekonomisine katkısının önemli olduğu vurgulandı. Etkinliğin ikinci aşamasında öğrencilere ProGen Tohum laboratuvarları gezdirildi ve yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verildi.

2019 YILINDA PAMUK VERİMİNDEKİ DÜŞÜŞLE İLGİLİ GÖRÜŞ

2019 Yılı pamuk hasatları tamamlandı. Pamuk üreticileri beklenen verimleri yakalayamadı. Çukurova, Hatay ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde tüm çeşitlerde ciddi verim düşüşleri söz konusu. Üretim maliyetlerinin önemli düzeyde artmış olduğu 2019 sezonunda, kütlü fiyatlarının düşük seyretmesi ve bunlara ilave olarak verimlerin de düşük gelmesi pamuk üreticisinin ciddi anlamda gelir kaybına neden oldu.

Progen Tohum olarak sezon boyunca yaptığımız gözlem ve araştırmalara dayalı olarak verim düşüklüğünün nedenlerini bir rapor haline getirdik ve başlıklar halinde sizlere sunuyoruz.

Verimlerin bu denli düşük çıkmasında;

- Ekim sezonunda yoğun yağışlara bağlı olarak ekim tarihlerinin gecikmesi;
- Üreticilerin bir an önce ekim yapma telaşına bağlı olarak nem düzeyi yüksek topraklara ekim yapılması ve bu durumun hastalık etmenlerinin şiddetinin artmasına neden olması;
- Yağışlar nedeniyle oluşan bu olumsuzlukların bitkiyi strese sokması;
- Gündüz ve gece sıcaklık farklarının Şanlıurfa, Diyarbakır gibi bazı illerde yüksek seyretmesi;
- Hemen tüm bölgelerde koza oluşturma dönemi başlangıcından itibaren Pamuk yaprak biti epidemisinin oluşması;
- Epidemide yaygınlık gösteren Pamuk yaprak bitinin emgi ve fumajin zararına bağlı olarak bitkilerin zayıflaması, kozaların yukarıda oluşması, kozaların küçük kalması ve çıtırık açması, koza ağırlıklarının düşmesi;
- Erken yaşlanma. Özellikle erken yakalanan çeşitlerde daha etkili olan erken yaşlanma sonucunda yaprakta yeşil alan yani klorofil içeriği düşmekte dolayısı ile fotosentez ürünü azalmakta ve kozalara yeteri kadar fotosentez ürünü karbonhidratlar gitmemektedir. Bunun sonucu olarak, kozalar hafif çekmekte, çigitler yeterince olgunlaşmamakta ve özellikle micronerlerde incelleme ve diğer parametrelerde azalmalar olmaktadır. Yapılan analizlerde mikronerler değerlerinin önceki yıllara göre ince gelmesi bunu doğrulamaktadır. Bu durumdan bazı çeşitler daha fazla etkilenmektedir. Toprağı yaş işleme, yaşa ekim bu durumu tetiklemektedir.
- Tüm sayılan bu faktörlerle beraber yoğun ilaçlamaların da etkisiyle bitkinin stres faktörleriyle birlikte gelişmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.
- Sözü edilen bölgelerde tarımı yapılan çeşitlerin genel olarak 115-120 günde ilk kozalarının açılması, 140-150 günde hasada gelmesi beklenirken, 125-130 günlük pamukların hasat edilmesi pamuğun doğal olarak olgunlaştığı için değil, erken yaşlanmaya bağlı olarak açtığını göstermektedir.

Sonuç olarak, 2019 yılında ekim döneminden itibaren yaşanan stres faktörleri bitkileri strese sokmuş, bitkilerde erken yaşlanmalar ortaya çıkmış ve sezonun da etkisiyle beklenmedik düzeyde verim azalmaları gerçekleşmiştir. 2019 sezonunda girdi maliyetlerinde görülen ciddi yükselişlerin karşısında, gerçekleşen satış fiyatlarına ek olarak ciddi verim düşüklüğü pamuk üreticilerini zor durumda bırakacak ve pamuk tarımının sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyecektir.

Hazırlayan: Prof. Dr. Cafer MART

*Bu metinde yer alan bilgiler tavsiye niteliğinde olup, farklı üretici koşullarında değişiklikler gerektirebilir. PROGEN A.Ş. ve Atay Tarım A.Ş. bu bilgilerden kaynaklanan uygulamalardan doğabilecek sonuçlardan dolayı herhangi bir sorumluluk kabul etmez.